

Opinnäytetyön tekijän työkalupakki

Sanna Uotinen & Leena Valkonen
Jyväskylän yliopiston avoin yliopisto

8.5. opiskelutaitoillan teemoja:

- Mitä opinnäytetyön tekijän tulee osata ja tehdä?
- Mitä tutkimusraportissa tulisi olla?
- Tieteellisen tekstin ominaispiirteet
- Kirjoittamisprosessi/ prosessikirjoittaminen
- Miten päästä alkuun?
- Mitä haluaisit kysyä?

Mitä opinnäytetyön tekijän tulee osata ja tehdä?

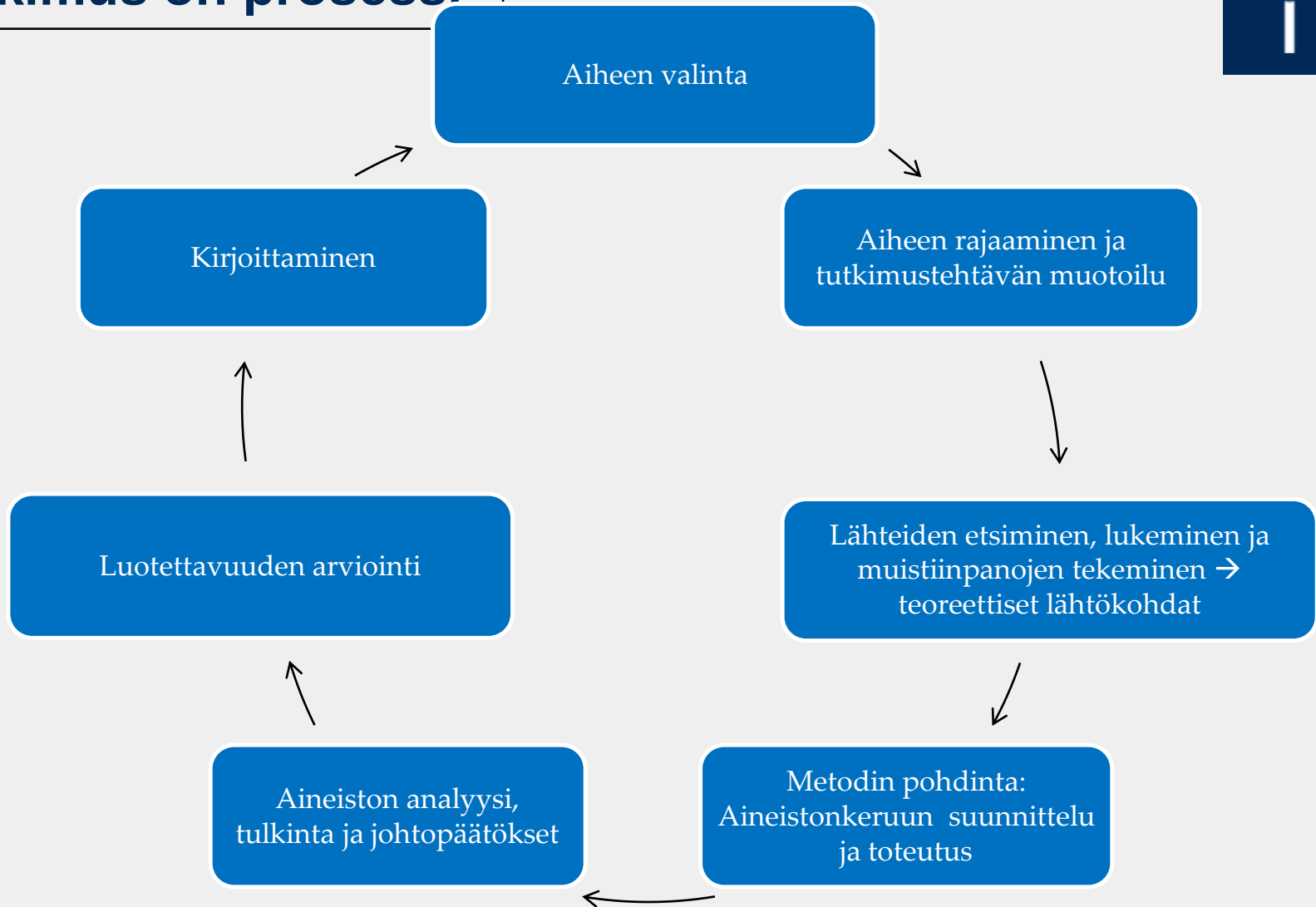

Mikä opinnäytetyö on?

- Kirjoitelma, jossa vaaditaan tutkimustiedon omaksumista ja tieteellisen kirjoittamisen pelisääntöjen hallintaa
- Oman oppimisen osoitus
- Aikataulut, ohjeet ja muutoseikat ohjaavat ja rajoittavat kirjoittajaa
- Opinnäytetyön sisältö ja muoto saatava kohtaamaan
- Oma motivaatio: sisäinen ja ulkoinen

Tutkimus on prosessi

Miten valitsen tutkimusaiheen ja rajaan sen opinnäytetyön laajuiseksi?

- **AIHEEN VALINTA**

- / Mikä olisi sinua kiinnostava aihe?
- / Sopiiko aihe tieteenalaasi?
- / Työkokemuksen yhdistäminen aiheeseen?
- / Kysele toisilta (ohjaajilta, opiskelijoilta, asiantuntijoilta...)
- / Aiheen ajankohtaisuus?
- / Onhan aiheesta myös aiempaa tutkimusta?

- **AIHEEN RAJAAMINEN OPINNÄYTETYÖN KOKOISEKSI**

- / Hyvä tutkimustehtävän ja –kysymysten muotoilu
- / Aiempien tutkimusten lukeminen auttaa aiheen tarkentumisessa
- / Keskustele ohjaajan ja muiden opiskelijoiden kanssa

Mistä löydän lähteitä ja kirjallisuutta?

- Tutustu oman kirjastosi tiedonhakuun ja opettele käyttämään sitä
- Millaisia lähteitä:
 - / Tutkimusartikkelit tieteellisissä aikakauslehdissä tai kokoomateoksissa
 - / Tutkimusraportit
 - / Opinnäytetyöt (väitöskirjat, gradut)
 - / Teoreettiset teokset (monografiat, kokoomateokset). Aina ensisijassa alkuperäislähteille.
 - / Muu materiaali (julkaisematon materiaali, henkilökohtaiset tiedonannot, lainsäädäntö)
- Tieteellinen tiedonhankinta on systemaattista ja kattavaa

Miten luen lähteitä?

- Lue ja tee muistiinpanoja
- Tutustu myös löytämiesi lähteiden lähdeluetteloon!
- Lue ensin artikkelin tai tutkimuksen abstrakti / tiivistelmä, tutustu sitten tuloksiin ja pohdintaan
- Lähteiden hallintaohjelma RefWorks
<https://refworks.proquest.com/>

Miten valitsen sopivan aineistonkeruumenetelmän?

- Mitkä menetelmät tuovat parhaiten vastauksen asettamaasi kysymykseen?
- Mitkä vaihtoehdot tulevat kyseeseen?
- Miten perustelet valintasi
- Mistä ja miten keräät aineiston?
- Tutkimuslupa, tutkittavien tiedote ja suostumus
- Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, aineistohallinnan käsikirja <http://www.fsd.uta.fi/fi/>
- Ks. esim. menetelmäopetuksen tietovaranto: <http://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/index.html>

Perinteisen tutkimusraportin rakenne (IMRD)

ALKUOSA

1. Nimiösivu
2. Tiivistelmä
3. Esipuhe eli alkusanat
4. Sisällysluettelo

RUNKO-OSA

5. Johdanto
6. Tutkittava ilmiö ja sen teoreettiset lähtökohdat
7. Tutkimustehtävä, tutkimuskysymykset / tutkimusongelmat
8. Tutkimusmenetelmät
9. Tulokset
10. Pohdinta, johtopäätökset
11. Lähdeluettelo

LOPPUOSA

12. Liitteet

SISÄLLYS

ABSTRACT

ESIPUHE

KUVIOT JA TAULUKOT

SISÄLLYS

1	JOHDANTO JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	11
2	KUUROSTA HUONOKUULOISEKSI LAPSEKSI	15
2.1	Sisäkorvaistutheoidon tausta ja kehitys	16
2.2	Lapsen kuulon ja kielen kehitys	20
2.3	Lapsen identiteetti ja sosiaaliset taidot	27
3	PERHE JA PALVELUT	34
3.1	Koti lapsen kasvuympäristönä	34
3.2	Perhe asiantuntijoiden verkostossa	39
3.3	Kuuron ja huonokuuloisen lapsen kuntoutusjärjestelmä	45
4	PÄIVÄHOIDOSTA KOULUUN	50
4.1	Lapsen varhaiset siirtymävaiheet	50
4.2	Päivähoidosta esiopetukseen	53
4.3	Esiopetuksesta kouluun	55
4.4	Kuurojen ja huonokuuloisten lasten opetuksen järjestäminen	58
5	TUTKIMUSMETODISET RATKAISUT	65
5.1	Tutkimukseen osallistujat	65
5.2	Tutkimusaineisto	67
5.3	Tutkimuksen eettisyys	74
5.4	Tutkimuksen raportointi	75
6	KUNTOUTUS OSAKSI PERHE-ELÄMÄÄ	77
6.1	Odottelusta diagnoosiin	77
6.2	Kuuro lapsi perheessä	80
6.3	Kuntoutuksen käynnistyminen	83
6.4	Muutos perheen arjessa - yhteenvetoa	88
7	SISÄKORVAISTUTE - VANHEMPIEN VALINTA LAPSEN PUOLESTA	91
7.1	Tieto sisäkorvaistutheoidosta	91
7.2	Leikkauspäätös	94
7.3	Vanhempien tukiverkko kasvaa	100
7.4	Kuntoutukseen sitoutuminen	103
7.5	Lapsen kuulon ja kielen kehitys	105
7.6	Sisäkorvaistutheoidon merkitys perheelle - yhteenvetoa	109

8	SIIRTYMÄVAIHE VARHAISLAPSUUDESTA KOULUUN	114
8.1	Kotoa päivähoitoon	114
8.2	Varhennetusta esiopetuksesta oppivelvollisuuteen	117
8.3	Neuvottelut kouluvalinnasta	122
8.4	Polut päivähoidosta kouluun	127
8.5	Kodin ja koulun arkea	130
8.6	Lapsen elämän mahdollisuudet ja haasteet	134
8.7	Askel kouluun - yhteenvetoa	139
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	143
9.1	Tutkimuksen arviointi	143
9.2	Perheen pyörteinen arki	147
9.3	Lapsen kulttuuri-identiteetin rakentuminen	151
9.4	Lopuksi	154

SUMMARY	157
---------------	-----

LÄHTEET	163
---------------	-----

LIITTEET	187
1 Tutkimushakemus eettiselle toimikunnalle	187
2 Eettisen toimikunnan lausunto	193
3 Jatkotutkimussopimukset	196
4 Haastattelurungot	200
5 Palaverisopimukset	203
6 Haastattelujen ja palaverien koodit	206

Opinnäytteen kirjoittaminen

Opinnäytetyö gradu on kirjoitettu tuote!

- Älä lykkää kirjoittamisen aloittamista!
- Aloita vaikka kirjallisuusmuistiinpanojen kirjoittamisesta. Ryhmittele niitä tutkimusaiheeseesi liittyvien eri teemojen alle. Ne ovat jo gradutekstiä!
- Kun kirjallisuutta lukiessa syntyy ajatuksia, kirjoita nekin heti muistiinpanojen sekaan (merkitse ne kuitenkin omiksesi, että myöhemmin muistat).
- Älä aseta tekstillesi alussa tyyli- tai muita vaatimuksia. Tekstiä ja asioiden järjestystä ehtii muokata myöhemminkin. Muokkaamisessa on pienempi tuska kuin uuden tekstin tuottamisessa.
- Aloita kirjoittaminen sieltä, mistä se tuntuu parhaiten lähtevän: mielenkiintoisimmasta tai helpoimmasta kohdasta.

Hyvä tieteellinen teksti noudattaa hyvän asiakirjoittamisen periaatteita

- Yksinkertaisuus ja selkeys
- Lyhyys ja tiiviys
- Jokaisen lauseen tulee sanoa jotakin
- Jäsentely
- Olennainen ensin
- Yksi asia/kappale
- Pääasia päälauseessa, sivuasiasivulauseessa
- Lyhyet virkkeet
- Käsitteiden yksiselitteisyys
- Konkreettisuus
- Suosi verbejä

SUBSTANTIIVITAUDISTA AKTIIVISIIN VERBEIHIN:

Antaa opastusta > *opastaa, opettaa*

Toteuttaa hintojen korotus > *korottaa hintoja*

Suoritti yksinlennon > *lensi yksin*

Aiheuttaa muutos > *muuttaa*

Toteutin haastattelun > *haastattelin*

Suorittaa tutkimus > *TUTKIA!*

Viittaaminen on tieteellisen tekstin erityispiirre - miksi pitää viitata:

- tutkimusta kirjoitetaan yhteisössä, ei henkilökohtaisena tarinana
- viittaaminen on keskustelua tämän yhteisön kanssa
- viite antaa tunnustuksen sille, jolle tunnustus kuuluu
- lähteiden käyttäminen osoittaa, että tutkija on perehtynyt relevanttiin tietoon aiheestaan
- johdonmukainen viittaaminen ja kunnollinen lähdeluettelo ovat osoitus tutkimuksen tekemisen luotettavuudesta
- tarkka lähteiden merkitseminen kertoo, mikä on tutkijan ”oma osuus” työssä
- lukijan on tiedettävä, mihin kirjoittaja perustaa tietonsa ja voitava tarkistaa ne halutessaan. Täsmällinen viittaustekniikka auttaa tunnistamaan ja löytämään julkaisun.

Prosessikirjoittaminen

- Prosessikirjoittamisen idea syntyi vastavoimana perinteiselle, lopputuotetta painottavalle kirjoittamisopetukselle
- Teksti kirjoitetaan vaiheittain: edetään useiden kirjoittamisjaksojen ja niitä seuraavien palautteiden kautta
- Heti ei yritetä tuottaa valmista tekstiä – täydellisen tekstin vaatimus ei paina koko ajan takaraivossa
- Kirjoittamisen voi aloittaa sieltä, mistä helpoimmalta tuntuu
- Teksti kirjoitetaan useaan kertaan, parantaen sitä pikkuhiljaa
- Palautetta pyydetään vielä keskeneräisestä tekstistä (jos mahdollista)
- Kirjoittajan kaksi roolia: kirjoittaa & tarkastella kriittisesti

OPINNÄYTTÄEN TEKIJÄN

"Oma ajattelu" tai "tutkijan ääni" opinnäytetekstissä

Kirjoittajan ääni – kuka puhuu?

(Sonja Kniivilä 2017)

- Lukijan pystyttävä erottamaan
 - / mikä on peräisin lähteestä ja
 - / mikä on kirjoittajan omaa havainnointia, kannanottoa ja pohdintaa
- Lukijan on kyettävä seuraamaan, kenen ”ääni” on tekstissä kulloinkin esillä
 1. Alan yleinen ja yhteinen ääni: alan yleistietoa, jonka ammatti-ihmiset yleisesti tietävät, hyväksyvät ja jakavat
 2. Käytetyn lähteen ääni
 3. Kirjoittajan oma ääni

Oma ”ääni” tai ajattelu EI OLE tieteellisessä tekstissä:

- Henkilökohtaisten tarinoiden kertomista
- Arkimielipiteitä
- Vain itseä miellyttävän taustakirjallisuuden käyttämistä
- Perustelemattomia johtopäätöksiä...

Oma ajattelu ON tieteellisessä tekstissä pääasiassa:

- Juonen määräämistä ja kuljettamista
- ”Puheenjohtajuutta” taustakirjallisuuden käymässä keskustelussa
- Perusteltujen näkemysten esittämistä taustakirjallisuuden tai saatujen tutkimustulosten pohjalta
- Saatujen tulosten arviointia
 - / Miten ne poikkeavat tai eivät poikkea aiemmin saaduista tuloksista
 - / Mihin ne liittyvät, mitä ne tarkoittavat
 - / Miksi ne ovat sellaisia kuin ovat
 - / Miten niitä voidaan soveltaa erilaisissa yhteyksissä
 - / Mitä jatkossa olisi syytä tutkia
- Kriittisyyttä
 - / Mitä olisi kannattanut tehdä toisin, mitä voisi jatkossa tehdä toisin

Miten päästä kirjoittamisen alkuun – tehtäviä:

Käytännön ohjeita kirjoittamisen alkuun

(Minna-Riitta Luukka)

- Aloita kirjoittaminen helpoimmasta päästä
- Älä pyri täydellisyyteen, älä viilaa kieliasua – ajatukset ovat alussa tärkeimpiä
- Jos tekstiä syntyy helposti, älä keskeytä kirjoittamista
- Jos tekstiä ei synny, listaa paperille alateemoja, piirrä mind map, puhu aiheesta jonkun kanssa, opeta se toiselle tai pidä esitelmä aiheesta
- Jos jumiudut kirjoittamisessa, kokeile jonkun toisen pätkän kirjoittamista
- Kirjoita tässä vaiheessa ikään kuin puhuisit, selittäisit tai opettaisit asiaa toiselle. Puhu lukijallesi, älä itsellesi.

Tehtävä 1: "Johdanto"

- Kirjoita epävirallinen johdanto, jossa perustele aihevalintaasi: miksi aihe kiinnostaa sinua, miksi sitä kannattaa tutkia?
- Pohdi kirjoittamalla, mikä on tutkimuksesi perimmäinen ongelma/mikä on tutkimuksesi motiivi?
- Jos sinulla ei ole vielä tutkimusaihetta, kirjoita parin sivun teksti siitä, minkä tyyppiset aiheet sinua kiinnostavat.
- **VAIHTOEHTO:** Kirjoita mummollesi ymmärrettävä kirje, jossa kuvaat, mitä opiskelet ja mitä aiot tutkia

Tehtävä 2: Taustakirjallisuus

- Tee tutkimuksesi aiheeseen tai aihepiiriin liittyviä kirjallisuushakuja ja laadi lista kirjallisuudesta, johon olisi hyvä perehtyä
- Kirjoita parin sivun pohdiskeleva teksti yhden aiheeseesi liittyvän kirjan/artikkelin pohjalta. Miten asiat liittyvät omaan tutkimusideaasi?
- Tutustu oppilaitoksesi lähdeviittausohjeisiin.

Tehtävä 3: Käsitteet /merkitykset

- Mieti, mitkä ovat tutkimuksesi peruskäsitteet ja määrittele ne
- Mieti myös, miten tutkimuksesi keskeiset käsitteet ovat
 - / A) suhteessa toisiinsa (onko esimerkiksi ala- ja yläkäsitteitä)
 - / B) suhteessa teoriaan tai taustatietoon

TAI:

- Tee tutkimuksesi aihepiiristä
 - / käsitekartta
<https://wiki.uef.fi/pages/viewpage.action?pageId=2228236>
 - / merkityssuhdekaavio
<http://www.slideshare.net/sumartik/merkityssuhdekaavio>
 - / alustava sisällysluettelo

Tehtävä 4: Metodi

- Perehdy yhteen menetelmäkirjaan tai –artikkeliin. Kirjoita lyhyt metodia käsittelevä teksti. Se voi liittyä joko aineiston keräämiseen tai analyysiin. Se voi käsitellä yleisesti laadullista tai määrällistä tutkimusotetta tai jotakin tutkimusmenetelmää erityisesti
- Pohdi tekstissä mahdollisimman paljon menetelmän yhteyksiä omaan tutkimukseesi: miksi se sopisi tai ei sopisi käytettäväksi tutkimuksessasi.

Lisätietoa

Hyödynnä kielitoimistoa

Kielitoimiston sanakirja

<http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/> (jatkuvasti päivittyvä sanakirja kaiken kansan ulottuvilla)

Kielitoimiston ohjepankki

<http://kielitoimistonohjepankki.fi/> (ajantasaisia vastauksia oikeinkirjoitusta, kielioppia ja nimiä koskeviin kysymyksiin)

Lähteitä

- Hakala, J. 2008. Uusi graduopas – Melkein maisterin entistä ehompi niksikirja. Tampere: Gaudeamus.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997/2010. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Kniivilä, S., Mäntynen, A. & Lindblom-Ylänne, S. 2017. Tiede ja teksti: Tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen. Helsinki: Gaudeamus.
- Mäntylä, K., Toomar, J. & Reukauf, M. 2013. Graka kaulassa. Gradun ja kandin tekijän selviytymisopas. Finn Lectura.
- Svinhufvud, K. 2009. Gradutakuu. Helsinki: Tammi
- Svinhufvud, K. 2007. Kokonaisvaltainen kirjoittaminen. Helsinki: Tammi

Verkkosivustoja:

- / Kimmo Svinhufvudin Gradutakuu-sivut <http://www.gradutakuu.fi/>
- / Nyytin Opinnäytetyö-sivut <https://www.nyyti.fi/tietoa/opinnaytetyo/>
- / Kielijelppi: apua akateemiseen viestintään <http://www.kielijelppi.fi/>
- / Menetelmäopetuksen tietovaranto <http://www.fsd.uta.fi/metodologia/index.html>
- / Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto <http://www.fsd.uta.fi/fi/>